

Αναλυτικό Περίγραμμα Μαθήματος

06. Οπτικά Δίκτυα και Οπτοηλεκτρονικά Συστήματα

Διδάσκοντες: Πετρίδης Κωνσταντίνος, Αν. Καθηγητής
Ταταράκης Μιχαήλ, Καθηγητής
Λιοδάκης Γεώργιος, Λέκτορας

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	06	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	1 – 3
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Οπτικά Δίκτυα και Οπτοηλεκτρονικά Συστήματα		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διάφορες μορφές διδασκαλίας		4	7,5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Οπτοηλεκτρονικά Συστήματα Το μάθημα καλύπτει το θεωρητικό και πρακτικό υπόβαθρο που απαιτείται για την κατανόηση της λειτουργίας βασικών οπτοηλεκτρονικών διατάξεων και διαφορετικού τύπου συσκευών laser. Παρέχει στους φοιτητές τα κατάλληλα εργαλεία για την κατανόηση και την εξειδίκευση της χρήσης των παραπάνω συσκευών. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής θα είναι σε θέση: • Να γνωρίσει σε βάθος τις ιδιότητες του φωτός • Να γνωρίζει σε βάθος τις αρχές λειτουργίας οπτοηλεκτρονικών συσκευών • Να μπορεί να χαρακτηρίζει και χειρίζεται τέτοιου τύπου συσκευές • Να γνωρίζει τις πιο μοντέρνες εφαρμογές της Οπτοηλεκτρονικής και των Laser σε άλλους επιστημονικούς τομείς Οπτικά Δίκτυα Το μάθημα καλύπτει το θεωρητικό υπόβαθρο που απαιτείται για την κατανόηση των κατάλληλων επιμέρους τεχνολογιών και της λειτουργίας των οπτικών δικτύων (δίκτυο πρόσβασης και δίκτυο κορμού), ενώ παρέχει στους φοιτητές και τα κατάλληλα εργαλεία (λογισμικό, αλγόριθμοι, μαθηματικές τεχνικές) για τον σχεδιασμό-υλοποίηση οπτικών δικτύων. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής θα είναι σε θέση: • Να διακρίνει τις σχεδιαστικές προσεγγίσεις που ακολουθούνται κατά τον σχεδιασμό των σύμφωνων οπτικών συστημάτων επικοινωνίας και των All-optical δικτύων. • Να συγκρίνει τα χαρακτηριστικά (πλεονεκτήματα/μειονεκτήματα) της υλοποίησης Free Space Optics (FSO) συστημάτων και της τεχνολογίας Gigabit Ethernet με οπτική μετάδοση, σε σχέση με προγενέστερες τεχνολογικές επιλογές. • Να υπολογίζει τα βασικά μεγέθη διαστασιολόγησης διαφόρων PON αρχιτεκτονικών και να προβαίνει στον σχετικό βέλτιστο σχεδιασμό. • Να αξιολογεί τους διαφόρους αλγορίθμους μεταγωγής πακέτων, καθώς και δρομολόγησης και ανάθεσης μήκους κύματος στα σύγχρονα οπτικά δίκτυα. • Να χρησιμοποιεί ποιοτικούς και ποσοτικούς δείκτες κατά την υλοποίηση ολοκληρωμένων δικτύων με οπτική και ασύρματη μετάδοση (FiWi δίκτυα), καθώς και οπτικών δικτύων τύπου greenfield. • Να αξιολογεί το ρόλο της τεχνολογίας Software Defined Networking (SDN) στην λειτουργία και διαχείριση των οπτικών δικτύων. Γενικές Ικανότητες Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Οπτοηλεκτρονικά Συστήματα

Κεφάλαιο 1: Θεμελιώδης Ηλεκτρομαγνητική Θεωρία

- Ο κυματοσωματιαδικός δισμός του φωτός
- Επίπεδα, σφαιρικά και γκαουσιανά κύματα
- Ο ορισμός και οι ιδιότητες του φωτονίου
- Φάση και συμφωνία (χωρική και χρονική)
- Ακτίνες και γεωμετρική οπτική
- Το φαινόμενο της ολικής ανάκλασης
- Ο Νόμος των Beer & Lambert
- Η οπτική πόλωση και ο νόμος του Brewster
- Διάφοροι τρόποι πόλωσης
- Γκαουσιανή οπτική

Κεφάλαιο 2: Θεμελιώδης Θεωρία Ημιαγωγών

- Ενδογενής και εμπλουτισμένος ημιαγωγός
- Ενεργειακές στάθμες
- Ημιαγωγοί ευθέως και μη ευθέως χάσματος
- Το εξιόνιο
- Η επαφή pn
- Ορθή και ανάστροφη πόλωση επαφής pn

Κεφάλαιο 3: Φωτοανιχνευτές, Φωτοεκπέμπουσες Δίοδοι και Φωτοβολταικές Κυψελίδες

- The importance of photovoltaics
- Το φωτοβολταικό φαινόμενο
- Η χαρακτηριστική λειτουργίας των φωτοβολταικών
- Ενεργά και παθητικά φωτοβολταικά
- Βασικές έννοιες των φωτοβολταικών: open circuit voltage, short circuit current, internal & external quantum efficiency, φασματική απόκριση
- Υλικά για φωτοβολταικά
- Υλικά για φωτοανιχνευτές
- Η pin φωτοδίοδος
- Η avalanche φωτοδίοδος
- Η φωτοδίοδος ετεροεπαφής
- Θόρυβος σε μια φωτοδίοδο
- Η φωτοεκπέμουςα δίοδος (LED)

Κεφάλαιο 4: Βασικές Αρχές Λειτουργίας των Laser

- Οι συντελεστές Einstein
- Η αρχή της αναστροφής πληθυσμού
- Συστήματα 2, 3 και 4 ενεργειακών επιπέδων
- Διάφοροι τρόποι άντλησης συστημάτων laser
- Η σημασία και ο ρόλος του οπτικού ταλαντωτή
- Σταθεροί οπτικοί ταλαντωτές
- Το κέρδος σε μια συσκευή laser
- Διαμήκεις και εγκάρσιοι ρυθμοί ταλάντωσης
- Μηχανισμοί διαπλάτυνσης
- Συνεχής (CW) και παλμικός τρόπος λειτουργίας

Κεφάλαιο 5: Οπτικοί Διαμορφωτές

- Η έννοια του πολωτή
- Ο νόμος του Malus
- Ανισοτροπικά Υλικά
- Πλακίδια μισού και ενός τετάρτου μήκους κύματος
- Η οπτική ενεργότητα και η διπλοθλαστικότητα
- Το ηλεκτρο-οπτικό φαινόμενο
- Το μαγνητο-οπτικό φαινόμενο
- Το ακουστο-οπτικό φαινόμενο

- Ο οπτικός απομονωτής

Κεφάλαιο 6: Συστήματα Laser

- Ημιαγωγικά Laser
- Laser Αέριας Φάσης: HeNe, CO₂, Ar – ion laser
- Laser Στερεάς Κατάστασης: Ruby, Nd:YAG, Ti:Sapphire
- Excimer Lasers
- Laser Οπτικών Ινών

Κεφάλαιο 7: Laser Υπερβραχέων Παλμών

- Τρόποι παραγωγής υπερβραχέων παλμών
- Μετρήσεις και χαρακτηρισμός υπερβραχέων παλμών
- Έλεγχος της διασποράς των παλμών
- Παλμοί attosecond

Κεφάλαιο 8: Εφαρμογές των Laser

- Ιατρικές εφαρμογές (photodynamic therapy, εφαρμογές στην οδοντιατρική, κ.α.)
- Στρατιωτικές εφαρμογές (αποστασιόμετρα – σύστημα Lantirin)
- Εφαρμογές στη βιολογία
- Εφαρμογές στη νανοΗλεκτρονική (οργανικά LED και Laser, πλάσμονια, οργανικά φωτοβολταϊκά)
- Μη γραμμική οπτική και οπτικοί παραμετρικοί ταλαντωτές
- Laser και ενέργεια - HiPer Project
- LED και φωτισμός

Κεφάλαιο 9: Θεμελιώδεις Αρχές των Οπτικών Ινών

- Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των οπτικών ινών
- Ιστορική αναδρομή των οπτικών ινών
- Τρόποι κατασκευής των οπτικών ινών
- Απώλειες στις οπτικές ίνες, Ανίχνευση των απωλειών, OTDR system
- Το φαινόμενο της διασποράς στις οπτικές ίνες
- Τύποι οπτικών ινών
- Τρόποι σύνδεσης των οπτικών ινών
- Συνδετήρες και διακόπτες

Κεφάλαιο 10: Θεμελιώδεις Αρχές των Επικοινωνιών

- Αναλογικές επικοινωνίες
- Ψηφιακές επικοινωνίες
- Μετατροπή σήματος από αναλογικό σε ψηφιακό και αντίστροφα
- Πολυπλεξία και αποπλεξία σήματος

Κεφάλαιο 11: Εφαρμογές των οπτικών ινών στις επικοινωνίες

- Τηλεφωνικές επικοινωνίες
- Δίκτυα υπολογιστών
- Καλωδιακή τηλεόραση
- Παράδειγμα οπτικού δικτύου επικοινωνιών

Κεφάλαιο 12: Χαρακτηρισμός Οπτικών Ινών

- Συσκευές χαρακτηρισμού οπτικών ινών
- Μέτρηση οπτικής ισχύος
- Η μέθοδος cutback
- Απώλειες εισαγωγής
- Optical Time Domain Reflectometers
- Απώλειες λόγω απορρόφησης & σκέδασης

Οπτικά Δίκτυα

Ιστορική εξέλιξη και μετεξέλιξη των οπτικών δικτύων σε All-optical networks.

Σύμφωνα οπτικά τηλεπικοινωνιακά συστήματα (σύμφωνη ανίχνευση, σύμφωνοι οπτικοί δέκτες, ομόδυνη ανίχνευση, κλπ.).

Οπτικά δίκτυα τύπου free space (FSO).

Μοντέλο φυσικού επιπέδου για Gigabit Ethernet οπτική μετάδοση.

Οπτικά μητροπολιτικά δίκτυα: Τεχνολογίες, διαστασιολόγηση, σχεδιασμός.

Επισκόπηση των FTTH/PON αρχιτεκτονικών (EPON, GPON, P2P και PMP PON δίκτυα).

Θέματα υλοποίησης των NG-PONs (AWG-based WDM PONs, long-reach XG-PONs, OCDMA OFDMA PONs, κλπ.).

Βέλτιστος σχεδιασμός PON δικτύων πολλαπλών βαθμίδων.

Μεταγωγή πακέτων στο οπτικό πεδίο.

Αλγόριθμοι δρομολόγησης και ανάθεσης μήκους κύματος.

Θέματα υλοποίησης οπτικού δικτύου κορμού.

Εξέλιξη των δικτύων οπτικής πρόσβασης: ολοκλήρωση μεταξύ οπτικών και ασύρματων τεχνολογιών (FiWi δίκτυα) και ολοκλήρωση μεταξύ μητροπολιτικών δικτύων και δικτύων πρόσβασης.

Θέματα σχεδιασμού FTTH δικτύων για greenfield υλοποιήσεις (ποιοτικοί και ποσοτικοί δείκτες σχεδιασμού).

Software Defined Networking (SDN) και οπτικά δίκτυα.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο θεωρητική διδασκαλία. Εργαστηριακή εκπαίδευση σε μικρές ομάδες φοιτητών. Ασκήσεις πράξης σε μικρές ομάδες φοιτητών.	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση λογισμικού παρουσιάσεων διαφανειών Χρήση οπτοηλεκτρονικών & Laser Χρήση εργαλείων χαρακτηρισμού των Laser Χρήση λογισμικού προσομοίωσης οπτικών δικτύων Χρήση οπτικών επικοινωνιακών διατάξεων για μετρήσεις μεγεθών και μέτρων απόδοσης Ηλεκτρονική επικοινωνία με τους φοιτητές Προσκεκλημένοι ομιλητές Ηλεκτρονικό βιβλίο	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	52
	Εργαστηριακές Ασκήσεις (υποχρεωτική παρουσία)	12
	Ασκήσεις Πράξης (υποχρεωτική παρουσία)	12
	Εκπόνηση εργαστηριακών εργασιών/τεχνικών αναφορών σε μικρές ομάδες	12
	Εκπόνηση ατομικών εργασιών εξάσκησης	18
	Ατομική Μελέτη	104
	Σύνολο Μαθήματος	210
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Οπτοηλεκτρονικά Συστήματα I. Γραπτή τελική εξέταση (ΓΕ) (70%) - Επίλυση προβλημάτων/υπολογισμοί - Συγκριτική αξιολόγηση στοιχείων θεωρίας II. Εργαστηριακή εξέταση (ΕΕ) (15%) - Εργαστηριακές εργασίες/τεχνικές αναφορές/μετρήσεις σε μικρές ομάδες III. Εξέταση σε ασκήσεις πράξης (ΑΠ) (15%) - Ατομικές εργασίες εξάσκησης Ο βαθμός του μαθήματος ($ΓΕ*0,7 + ΕΕ*0,15 + ΑΠ*0,15$) πρέπει να είναι τουλάχιστον πέντε (5). Ο βαθμός καθενός από τα I, II, III πρέπει να είναι τουλάχιστον τρία (3). Οπτικά Δίκτυα I. Γραπτή τελική εξέταση (ΓΕ) (60%) - Επίλυση προβλημάτων/υπολογισμοί - Συγκριτική αξιολόγηση στοιχείων θεωρίας II. Εργαστηριακή εξέταση (ΕΕ) (20%) - Εργαστηριακές εργασίες/τεχνικές αναφορές/μετρήσεις σε μικρές ομάδες III. Εξέταση σε ασκήσεις πράξης (ΑΠ) (20%) - Ατομικές εργασίες εξάσκησης Ο βαθμός του μαθήματος ($ΓΕ*0,7 + ΕΕ*0,15 + ΑΠ*0,15$) πρέπει να είναι τουλάχιστον πέντε (5). Ο βαθμός καθενός από τα I, II, III πρέπει να είναι τουλάχιστον τρία (3). Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι προσβάσιμα στους φοιτητές από την ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος και ανακοινώνονται στο πρώτο μάθημα.	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Οπτοηλεκτρονικά Συστήματα

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

Ελληνικά ή μεταφρασμένα διδακτικά συγγράμματα:

- Ηλεκτρονικό διαδραστικό βιβλίο διδάσκοντα
- M. Young, Οπτική & Laser
- John Senior, Optical Fiber Communications
- A.A. Σεραφετινίδης, Οπτοηλεκτρονική
- S.O. Kasap, Optoelectronics and Photonics (Principles and Practices)
- Hooker & Webb, Laser Physics
- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
- Optics Letters

- Review Of Scientific Instruments
- Applied Physics Letters
- Applied Optics
- IEEE Selected Topics of Quantum Electronics

Οπτικά Δίκτυα

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

Ελληνικά ή μεταφρασμένα διδακτικά συγγράμματα:

- G. Agrawal, Συστήματα επικοινωνιών με οπτικές ίνες, 4^η έκδοση, 2011, Εκδόσεις Τζιόλα.
- Σημειώσεις διδάσκοντος.

Ξενόγλωσσα διδακτικά συγγράμματα:

- Rajiv Ramaswami, Kumar Sivarajan, Galen Sasaki, *Optical Networks: A practical perspective*, 3η έκδοση, Elsevier.
- Govind Agrawal, *Fiber-Optic Communication Systems*, 4th edition, 2011, Wiley.

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

IEEE/OSA Journal of Optical Communications and Networking.

IEEE Journal on Selected Areas in Communications.